13

COPIE
Van zekeren Brief/

ghescreven by een van qualiteyt/

Aenden Abt van N. vvesende tot Brussel.

Ende vande donatie ofte cessie der Nederlanden/ aende Infante van Spaignen,

Met de annotatien op de zelve/mede-brenghende int kort het voornemen vanden Spaenschen Raet: tot waerschouwinge van alle vrome Liefhebbers der Nederlantsche Rechten ende Vryheden/ jeghens de gheweldighe ende bedrieghelijcke handelinghen der Spangiaerts ende hare Adherenten.

ANNO M. D. XCIX.

Aenden Leser.

BEminde Leser / Alzoo my ter handen ghekomen is Copy
van desen Brief / mette annotatien opte donatie ofte cessi
der Nederlanden aende Infante van Spaignien / ende (myn
bedunckens) de zelue niet en dient verdonckert / Soo hebbe i
goedt ghevonden die te laten uyt-gaen / op dat alle Lief-hebbers d
Nederlandtsche Rechten ende Vryheden te beter moghen verstaen / ho
(zelfs by de vrome Catholiquen) van desen Spaenschen handel
gheoordeelt wordt.

COPIE
Van zekeren Brief, geschreven by een Persoon van qualiteyt
Aen een Prelaet van Brabant wesende tot Brussel: den 25 Febr. 1599.

EErweerdighe/Edele/ hooch-gheleerde/ wijse/ voorsienighe
zeer discrete Heere/ My is alhier wel ter handen ghekomen
uwe E. brief/ gheschreven binnen Brussel den xvj vande
Maent van November lestleden/ mitte inghesloten Coppe / vande
donatie / oft cessie bijden overleden Coninck van Spangien H.G.
ghedaen aen de doorluchtichste Princesse Isabella Clara Eugenia
sijne oudtste Dochter / vande Nederlanden / ende het Graefschap
van Bourgoigne / in faveur vanden huwelijcke tusschen hoochst-
ghemelte Princesse / ende den doorluchtichsten Prince Aelbert/
Ertz-Hartoghe van Oostenrijc/ E. haren Neve/ op uwe begheerte/
Dat ic d'selve rondelijc ende sinceerlijc zoude schrijven myn advijs
op d'voorsz donatie / Namentlijck / of naer myn ghevoelen d'selve
een bequaem middel zal wesen tot beslichtinghe vande Nederlant-
sche Oorloghe/ ẽ omme de Nederlanden in een vredigen/ rustigen
ende welvarenden staet te brengen / hebbe ic tot meermalen ghelet/
ende hoewel by my zeer bedenckelijc ghevonden is/ in zo ghewich-
tighe zake myn advijs te schrijven / Soo heeft nochtans ten lesten/
die reverentie, die ick uwe E. schuldich zij my doen resolveren/ uwe
bevelen naer te komen/ op vast betrouwen/ dat dit myn advijs tus-
schen ons blyven/ ende niet tot myn nadeel / ofte anderen tot erger-
nisse ghebruyct en zal werden/ Ick en kan daer en tusschen uwe E.
niet bergen / dat my op dese zake inde naeste maenden verscheyden
advijsen zijn gesonden/ zo wt Vrancrijc/ Engelant/ Duytslant/ als
ooc sommige quartieren der Nederlanden/ eenighe der zelver mede
brenghende ghevoelen / Dat den overleden Coninc aenmerckende
zijnen hooghen ouderdom / ende begheerende zijn Soon (als nu
Coninck) eenen paisiblen staet na te laten / in dese zake ter goeder
trouwen zoude hebben gheprocedeert/ anderen buyten apparentie

te wesen / dat den Spaenschen Raet tot eenighen tijden zoude goet vinden van Spangien ter goeder trouwen te laten scheyden die Nederlanden / als meer commoditeyten hebbende tot de grootheyt van een Prince gherequireert / dan alle de Rijcken van Spangien / ende dat daeromme den voorsz handel zoude strecken / omme daer door te weghe te brengen / t'ghene men mette wapenen ofte andere middelen qualijck kan doen / behalven dat een persoon van gheen kleyn credit byden Grooten / my schrijft tot bevestinghe van dese leste opinie / wel ende zekerlijc te weten / dat byde hoochstghedachte Princesse ende Prince / brieven van renverse zouden ghegeven / ende ooc tot verzekeringe van beloften daer by ghedaen / toegestaen zijn / dat vier vande principaelste plaetsen der Nederlanden altijts met Spangjaerts beset zouden blijven / Maer zonder op eenighe der voorsz advijsen fundament te maken / zal ick alleenlijck annoteren by maniere van glose t'ghene ick meyne considerabel te wesen / ende int eynde stellen myn ghevoelen / omme den rechten gront van dien te verstaen / hopende dat des te beter uwe E. zal letten / hoe in alles tot der ghemeene Nederlanden ruste / eenicheydt / welvaren / ende omme d'selve in hare oude Rechten / splendeur / respect / ende voorspoet te brenghen ende te houden / behoort ghehandelt te worden / biddende uwe E. naer syne wijsheyt ende goedertieren discretie alles ten besten te verstaen / ende Godt den Heer almachtich V

Eerweerdighe / Edele / Hoochgheleerde / wijse / voorsienighe / zeer discrete Heere in voorspoedighe regieringhe langhduerich te sparen ende bewaren / gheschreven den 25. Februarij des Jaers 1599.

uvve E. zeer ootmoedighe
Dienaer.

OPSCHRIFT.

Eerweerdighe / Edele / hoogh-gheleerde / wyse /
voorsienighe zeer discrete Heere
Abt van St. etc.

Copie van het Tranſport/

Gedaen by ſyne Majeſteyt / aende Infante ſyn outſte Dochter / vande Nederlanden / Bourgoignen / ende Graeſ-ſchappe van Charollois / Anno 1598.

PHILIPPVS, &c. Aen allen teghenvvoordich ende toekomende, die deſe Brieven zullen ſien oft hooren leſen, Saluyt.

ALzoo wy hebben bevonden behoorlijck te weſen / zo wel om de welvaert der a Chriſtenheydt / int generael / als int particulier van onſen Nederlandẽ / niet langher b wt te ſtellen t'Huwelijck van onſe zeer lieve ende wel beminde goede oudtſte Dochter de Infante / Iſabella Clara Eugenia / Ende hier toe te meer beweecht zijnde / wt oorſake der bewaringhe van onſen Huyſe / oock int aenſien van andere goede reſpectẽ / als oor om de beſondere genegentheyt / die wy dragen tot onſen zeer lieven ende wel beminden Broeder / Rechtſweer ende Neve / den Ertz-hartoghe Albert / van onſent weghen Gouverneur ende Capiteyn Generael van onſe voorſz Nederlanden / ende van Bourgoignen / d'ooghe ghewoorpen hebbende op ſynen perſone / hem verkieſende tot eenen toekomenden Man van onſe voorſz oudtſte Dochter / alles zoo wel by conſent ende dancke van onſen H. Vader den Paus / den welcken de begheerde diſpenſatie daer van heeft gheaccordeert: als oock de communicatien daer van ghehadt ende ghehouden met den zeer Hooghen / zeer Excellenten / ende groot-moghenden Prince / onſen zeer lieven ende zeer beminden goeden Broeder / Rechtſweer ende Neve / Rodulphus / den tweeden van dien name / Keyſer van Roomen / met eenen oock aen onſe zeer lieve ende wel beminde goede Suſtere / de Keyſerinne ſyne Moeder. D'welck gheconſidereert / ende op dat onſe voorſz Dochter mocht verſien worden van middelen / alſt reden is / voor hare groote gratien ende verdienſten: Selve omme van onſer zijden bewijs te doen / van de c zonderlinge liefde die wy altoos ghedraghen hebben / ende noch dragen tot onſe voorſz Nederlandẽ ende van Bourgoignien: hebbende reſolutie genomen tot vorderinge vanden voorſz Houwe-

a Ick wenſche dat deſe Preface veel corter, ende met woorden den Hollanders aenghenamer gheſtelt ware: want op het gene verhaelt vvort vande groote begeerte die dẽ Coning van Spangien zoude hebben ghehadt tot den vvelſtant der ghemeyner Chriſtenheyt, beduchte ic dat onſe vvederpartije te zeer arbeydẽ zal omme wt de voorgaende ende jegenvvoordighe Actien het teghendeel te doen verſtaen.

b Die redenẽ van niet langer te willen differeren het huwelijc vande Infante (nu ghecomẽ zijnde ten naeſten tot ſulcken ouderdom, dat weynich apparentie van Kinderen te ghecrijghen is) en valt daer oock niet wel, ghelijc ooc des Paus Heylicheydts diſpenſatie, omme daer door de hoochſt-ghemelte Infante te geven aen ſyn Broeder, Neef, ende Couſin, ontwijffelijc niet ſeer aenghenaem en kan zijn.

c Ick vreeſe, dat jeghens deſe ſinguliere liefde tot de Nederlanden, op-ghehaelt zal vverden het doen ſterven met violente vveghen, tegens de Privilegien ẽn Rechten der Landen, vande Ridderen der Ordre vanden

lijcke/te doen aen onse voorsz Dochter d een Ghifte ofte Donnatie der zelver onser Nederlanden/met alles wat daer toebehoort/ inder manieren als hier onder ghezeyt eñ ghespecificeert wort/ Ende dat alles door den middel ende intervente/wille eñ consente van onsen zeer lieven ende wel beminden goeden Sone den Prince Philippus / onsen eenigen Sone eñ eenigen Erfgenaem/ volghens d'advertentie die door ons ende den zelvighen Prince onse Sone gedaen is geweest/ aen de Overheeren/ Ridders van onser Ordene/ Radẽ ende Staten van onse voorsz Nederlanden/ hun houdende onder onse gehoorsaemheyt/met ooc aen die van onsen Lande eñ Graefschappe van Bourgoignien: De welcke verklaert eñ betuycht hebben door haerlieder Antwoorde / de vreuchde ende tvernoeghen datse ontfanghen hadden van alzulcke onse goedertierẽ Resolutie; die sy bekennẽ ende belijden dienstich te wesen ter welvaert eñ rusten van onse voorsz Nederlandẽ/ ende dat het den rechten wech is / om te gheraken

gulden Vliese, veel Edellieden, ende goede Ingesetenẽ der Nederlanden by duysenden.

d Ic voorsie, Dat op dese gifte gheseyt zal vvorden, mette Rechten der Nederlanden int generael ende particulier niet te mogen bestaen, datmen d'selve alzoo in Spangien zoude gheven, maer dat daer op al voren behoorden vvettelijc beschreven ende vergadert te vvorden de Staten generael ende particulier vande Provintien der Nederlanden, omme rijpelijc met alle de Leden ende volkomen kennisse te letten, oft sulcx voor den vvelstant der Landen behoorden toegelaten te vverdẽ oft niet: ooc vreese ic, datmen vvt dese gifte alzoo in Spangien ghemaect, zal besluyten datmen den Nederlanden niet by usurpatie, maer *quasi* by haer eygen consent, des Spaenschen Raets dispositie vvil ondervvorpen, een sake van allen tijden byden Nederlanders ten hoochsten ghedetesteert, ende sal dese opinie apparentelijc geconfirmeert vverden, door verscheydẽ conditien ende restrictien in dese ghifte ghestelt, vele vande vvelcke schijnen die Nederlanden Spangien te ondervvorpen, t'vvelc ick ghelove, dat niet alleen by de Staten eñ Ghemeynten vande wederpartie, maer selfs van Brandandt, Vlaenderen, Henegouwen, Artois ende anderen Landen niet verstaen eñ sal worden, voor den Nederlanden, noch eerlijck noch behoorlijck te wesen.

tot eenen goeden ende vasten Vrede ofte Peys: ende hen te verlossen van een alzulcken verdrietigen Oorloghe / met de welcke sy vertravailleert hebben geweest zo langen tijt van Jaren/welcke stilte ende ruste wy voor henlieden al-

e Ic wensche noch, dat van dese begheerte des Conincx, omme de Nederlanden te sien in vrede, ruste ende welvaren soberlijcker verhaelt vvare gheweest, aengesien de voorgaende en jeghenvvoordighe proceduren, daer jeghens sullen ghestelt vvorden, vvte vvelcke men qualijc dese begheerte sal konnen oordeelen, bysonder tervvijlen het vier ende svveert niet alleen over den Nederlanden, maer oock over den neutrale naghebueren, noch so sterck ghebruyct vvort, als oyt te vooren. Ick en vvil niet verhalen de groote foulen inde Nederlanden van dier zijde noch binnen t'siaers ghepleecht, nochte de ongh. hoorde meuterie ende onvveerdighe proceduyren opt Casteel van Antvverp. n tot laste ende j. gens d'selve goede Stadt ende Burgers vãde Spangiaerts, ooc met de handelingen j. ghens die goede Rijcx-Steden, Aken ende Wesel, die grouvvelijcke tyrannije inden Landen van Colen, Cleve, Bergh, Westphalen, Munster, Marck, ende jeghens Graeflijcke ende andere Personen: maer ick lette sunderlinghe daer op, dat alsmen de contraventien van des Ertz-hartoghen beloften den Admirante van Arr gon voorstelt, hy voor solutie zeyt, *d.n dienst Godes ende vanden Coningh niet*

toe

toe te laten, gheloof te houden, tvvelck veel quader gheacht zal vvorden als het voorgaende, *datmen den Ketters gheen gheloof behoort te houden*: ende ic ben droevich, dat met zo vveynich consideratie by den vvel-ghemelten Heere Admirante niet alleen ghesproken, maer ooc gheschreven vvort aen des Rijcx Lidtmaten, dat hy alleenlijc de Roomsche Catholicque Religie begeert by hunlieden ghehanthout te vvorden, met affschaffinghe zoo vvel vande Lutersche als Calvinische Leere, vreesende dat tselve byden Coninghen Chur ende Farsten, ende andere de Roomsche Religie niet ghebruyckende, een generale erghernisse zal maken.

tijdt begheert hebben: f Ende considerende t'ghene eenen yeghelijcken kennelijc is/ dat tmeeste geluc/ dwelc over een Lant komen mach/ is/ hem vindende ghheregeert ende ghegouverneert met den ghesichte/ ende met de teghenwoordichepdt van synen Prince ende natuerlijcken Heere: God sy getuyghe der moeyten ende zorghen die wy dickwils hebben ghehadt/ om dat wyt aldaer persoonlijcken niet en hebben moghen wtrechten als wy het inder waerheyt grootelijcx begeert hadden/ indien ons andere zaken van grooter importantiē onsen Coninckrijcke van Spangien aengaende/ niet en hadden verobligeert daer vast te blijven/ ende de Residentie te continueren/ zonder ons van daer te begeven/ gelijc als wy nu noch teghenwoordich over zulcx verbonden zijn: Eñ hoewel het reysen beter schijnt te passen de bejarichept vā onsen Soone den Prince/ als wel onsen ouderdom: Nochtans den goedē wille Gods ghewéest zijnde/ ons te ghéven zoo vele ander Coninckrijcken ende Landen/ om welcker goede Regieringhe der selver nemmermeer en zullen gebreken zaken van grooter importantiē/ om welcker willen oock gheeyst wort syne teghen-

f Wesende vvaer, dat het meeste gheluck der Rijcken ende Lantschappē is, te hebben een goet ende vvijs Prince, ende vande zelve in persoon gheregeert te vverden, Zoo zal ontvvijffelijcken hier op byde vvederpartije geseyt vvorden, dat den overleden Coning (by syn eygen bekentenisse) het gheluc der Nederlanden niet en heeft begeert, als hem niet vervveerdicht hebbende inden tijt van 40 jarē d'selve in persoon te besoeckē, maer liever gehadt door den Hartoghe van Alve, ende andere syne Tyrannen met ghevveldt van uytheems Crijchsvolc d'selve vyantlijc te invaderē, het Nederlant als een nieu ghe-conquesteert Lant te houden, de principale Heeren, Edelen ende voorneemste Burgers, liefhebbers van des Vaderlants vrij eñ ghe-rechticheden, of om hals te brengen oft uyt de Landen te bannen, ende haer goeden te confisqueren, omme de reste te gebruycken als slaven van hare tyrannije: Casteelen inde principale Steden te bouvven, d'selve met Spaensche Soldatē te besetten, nieuwe ende te voren onghehoorde Raden op te stellen, tegens vville en danc vande Staten vanden Lande zulcke Impositiē ende Contributien inne te voeren, als hem goet dochte onder pretext van Vrede-handelinghe altijt meer gewelts verraderijen eñ schandelijcke handelingen int vverc te stellen oft prepareren, alsmē andersins heeft gedaen, eñ in summa de Nederlanden in zulcke poincten te brenghen, dat sy daer inne *Sedem Belli* mochten planten, omme met der Landen ghelegentheyt ende goede commoditeyten vande Rivieren Havenen eñ Zee-gaten, menichte van Zeevarent Volc ende Schepen, mitsgaders overvloet van alle provisien noodich tot een groote Armade te Water eñ te Lande, de onverzadelijcke Spaensche ambitie (omme alle Rijcken, Landen ende Republijcquen te incorporeren ende Wetten te gheven) te vorderen; ghelijc sy zegghen, dat de proceduren jeghens Duytschlandt, Vrancrijc, Engelant, Yerlant ende ander Rijcken ende Landen klaerlijc betuyghen,

woordichepdt

woorvicheydt alhier: Daeromme bevonden behoorlijc deſe Reſolutie te nemen/ om onſe voorſz Nederlanden niet te laten in de zelve inconvenienten als voor henen/ met de redenen hier by gevoecht/ die daer is/ in mede-deylinghe te doen aen onſe voorſz Dochter Infante/ na haere verdienſten/ ende

het zeggen van dat den Koning geheele 40 jarẽ met zo groote importante andere zakẽ zoude beladen zijn gheweeſt, dat hy niet eens na de Nederlanden (vveſende zo heerlijcke, importante eñ ſchoone Landen, die ſyn Heeren Vader, oude Vader, ende Vooruders in zo grootẽ reſpect gehouden hebben) en zal niet vvel in vele verſtanden konnen vallen, byſonder als ghelet vvordt dat H. G. Keyſer Kaerle', ſynen Heer Vader, alleenlijck omme ordre te ſtellen inde ſake binnen de ſtadt Gendt (niet zonder ghevaer van ſynen Perſoon) uyt Spangien door Vrancrijck inde Nederlanden quam.

g Hoocheyt harer gheboorten/ ende ooc int particulier/ overmidts naeſt onſen voorſz Sone den Prince (dien God beware in langhe jaren/ ende hem voorſpoet gheve tſynen dienſte) onſe voorſz outſte Dochter/ de eerſte ende de naeſte is/ ende dat door middel vanden wille onſes voorſz Soons/ sy vã nu aen daer inne mach toegelaten worden/ hebben wy verkorẽ een zulckẽ middel/ op hope dat door den zelven onſe voorſz Nederlanden zullen mogen keeren tot haren oudẽ fleur/ ruſte/ ende voorſpoet/ die ſy voortijts gehadt hebbẽ/ doen te weten/ dat begeerende teghenwoordelijc in effect te brengẽ/ in ſyne voorſz behoorte/ tgene des wy zo rijpelijc ghereſolveert zijn: ende verſtaẽ hebbende het willich conſent/ dat onſen voorſz Sone den Prince daer toe zo liberalijcken gegebẽ ende verleent heeft van ſynder zijden/ zelve noch wetende de h ſubmiſſie met de welcke onſe voorſz Landẽ zijn gheconformeert tot deſer onſer goeder intentien: Hebben wy ghereſolveert te cederen/ ende te tranſporteren/ aen de voorſz Dochter Infante/ tot vorderinge vandẽ voorſz Houwelijcke/ alle onſe voorſeyde Nederlandẽ ende van Bourgoignen/ op de forme ende maniere/ ende na de beſprekinge ende conditien/ hier beneden wt-ghedruckt ende ghementioneert.

g Indien de partagie vande doorluchtichſte Infante, die conſideratie van hare hooghe gheboorte ende groote meriten, haer behooren te doen hebben de Nederlanden: vvaeromme (zalmen zeggen) en zijn die niet aende Staten vande Landen vvettelijck beroepen, puer, zuyver, ende zonder eenighe conditien, *Fidei commißien*, ofte Reſtrinctien ghevordert: want alle de conditien ende reſtrinctien ſullen gheoordeelt worden te weſen attrappen ende ſubject bedroch, omme na de leere vander Tyrannen Doctoren met het Voſſen velle te vveghe te brengen, tgene men met der Leeuwen klauwen niet en kan doen.

h T'is vvonder, datmen het vvoort *ſubmiſſie* in deſen heeft vvillen ghebruycken, aengeſien ontwijffelijc gezeyt zal vvorden, niet vremt te vveſen, dat de Staten vande Provincien, ſuchtende onder de Spaenſche tyrannije, ſiende hare Steden beſet, eñ hare Landen overvallen met Spaenſche eñ andere vvtheemſche Soldaten, eñ tgeheele Gouvernement vande Landen ende Steden, na der Spaenſcher wille ghecomposeert, van vele quadẽ het minſte hebbẽ moetẽ kieſen, ende datſe over zulcx bedwongen zijn geweeſt, hen te ſubmitteren eñ ondervverpen den vville des Spaenſchen Raets, aen te nemen de voorgheſtelde conditien, hoe onredelijc, beſwaerlijc, ende onvveerdelijck die ooc zijn, maer men en zal tot gheenen tijden ghelooven, dat noch de Staten, noch de Gemeynten (die by de Staten vvorden gherepreſenteert) in liberteyt zijnde, hen aende zelve afghedwonghen conditien zullen houden.

De

I.

DE eerste Conditie is/ende niet anders/ dat de voorsz Infante onse Dochter/ haer ten Houwelijcke zal begeven met den Ertz-Hartoghe Albert / wt krachte der dispensatien de welcke onsen voorsz H. Vader den Paus tot dié voorsz eynde verleent heeft ende datse giftelijc / oft voor een gifte aenneme de voorsz Nederlanden / ende t'Graefschap van Bourgoignen. Ende indien t'voorsz Houwelijck beiet werde door eenighe oorsake diet zoude moghen wesen/ zo zal de voorsz Donatie ofte Ghifte ende Concessie nul ende niet gheeffectueert worden: ghelijck wy in zulcken voorsz cas het van nu aen wederroepen/ende tot niet maken.

I.

BY dit eerste ende vele andere Articulen, is te zeer klaer d'intentie des Coninckx van Spangien eñ des Spaenschen Raets gheopenbaert, namelijc, dat sy by alle middelen vvillen, dat niet alleen de Nederlanden aen Spangien zullen gheinclaveert vvesen, oft aen Spangien komen: maer sonderlinghe, dat de Nederlanden uyt krachte van dese pretense Donatie by rechte ende consent vande Landen, de Spaensche heerschappije zullen vvesen ondervvorpen, in plaetse dat sy't zelve tot noch toe by injuste Titule hebben vvillen usurperen.

II.

ITem op Conditie/ ende niet anders / dat de Kinderen ende Nacomelinghen van den zelven voorsz Houwelijcke/ Mannelijck oft Vrouwelijck/ Wettelijck ende in rechten Houwelijcken staet gheboren ende niet onwettelijck / hoewel het ware by subsequenten Houwelijcke/ den Outsten precederende den na gheborenen/ ende t' Mannelijcke het Vrouwelijcke/ inden zelven graet zullense Erfgenamen zijn van hant te hant/ van alle de voorsz Provincien ghesamentlijck/ zonder die te moghen verdeylé noch Eclipseren: verklarende dat den Outsten Sone oft de Outste Dochter overleden in t'leven van hunné Vader/zal worden gepreffereert tot den bomen/ ende aen eenighe andere vande linie Collaterale.

III.

ITem op conditie/ en niet anders / dat indien (twelc God niet en wille) geenen Sone oft geene Dochter van desen Houwelijc en quame/oft datse overleden waren inden tijt van t'overgeleden van deene der voorsz Ertz-Hartoghe Albert/ende onse Dochter de Infante/die nu tsamen te houwelijcken hebben / zal de teghenwoordighe Donatie ende Concessie van nu aen nut wesen / ende van gheender weerden. In welcke cas/zoo onse voorsz Dochter de Infante Weduwe bleve / zal de portie legittime vander Vaderlijcker zijden/eñ de Gifte van der Moederlijcker zijden zulck haer toe quam/ volghen: Boven desen t'gunt wy oft onsen voorseyden Sone den Prince meer zullen doen in zulcken cas themwaert / om der liefden wille die wy themwaert draghen. Ende of de voorsz Ertz-Hartoge Albert/ onsen goeden Recht-sweer / overleefde de voorsz Infante / zal hy hebben te blijven

III.

ICk hebbe op rghene in dit derde Artikel gheseyt wort, dat den Ertz-hartoge stervéde sonder kint oft kinderé by de hooghgedachte Infante gheprocréeert achter te laté, in zulcké gevalle dese gifte zal wesen nul eñ van geender vveerden, eñ dat sy in plaetse der Nederlanden zal hebben haer legitime portie; hier op zal geseyt wordé, dattet een recht middel is om de Nederlanden te houden in combusie, alzo niemant de legittime portie, over alle de Conincrijcken eñ Landen by dé Coninc van Spangien, zoo in Europe als in Oost ende West Indien gepossedeert en zou de kunnen maké, dat dese greep medebrengt de voorsz Spaensche deesem vande Nederlanden in hare klauwen te willen houden.

Gouverneur van de voorsz Nederlanden / voor ende inden name vanden Erfghe-naer/aen welcken de zelve Landen alsdan zullen ghedevolueert zijn.

IIII.

Item/op conditie/ende niet anders/Dat als wanneer alle Descendenten failleerden Mannelijc ende Vrouwelijc/wt den voorsz Houwelijck gheprocreeert gheweest zijnde/ alzo datter niemant over en bleve van alle die tot dese goederẽ beroepen zijn/in zulcken cas/zullen de zelve weder te keeren hebben al te samen tot den Coninc van Spangien/ den welcken dan van ons ghe-descendeert zal wesen. Ende volghens dese Donatie ende Concessie in zulcken ghe-valle/daer van maken wy hem van nu aen begifticht/ende is syne Donatie.

IIII.

Het woordeken wederkeerẽ aenden Co-ninck van Spangien ghestelt in dit vierde Artikel, openbaert mede d'selve intentie.

V.

Item/ op conditie/ ende niet anders/ Dat onse voorsz Dochter de Infante/ noch nyemant anders vañ gheroepene tot der voorsz successie / en zal moghen om eenigherhande redenen/ verdeylen de voorsz Landen/ noch geven oft ver-anderen/zonder onsen consente/ eñ des ghenes die onse Erfghenamen eñ Suc-cesseurs zullen zijn in dese Rijcken.

V.

Wt dit vijfde Artikel blijct onwedersprekelijc dat tẽ minsten de Princen van de Nederlandẽ zouden blijven ondervvorpen de Coninghen van Spangien eñ den Spaenschen Raet, voor altijt, een zake geheel onvveerdich, niet alleen voor de Nederlanders, maer den Princen selfs: eñ voorwaer de vromicheyt eñ groothertichz vande Staten der Nederlandtsche Provincien van over ettelijcke hondert Iaren is zoo groot ghevveest, datmen hunlieden zulcke inique ende onvveerdighe conditien niet en zoude hebben dorven voorhouden.

VI.

Item/op conditie/ende niet anders/Dat de zelve / die Princesse oft Vrouwe zal zijn vande voorsz Nederlandẽ/haer zal moeten ten houwelijc begeven met dẽ Koninc van Spangien/oft met den Prince synẽ Sone/ die alsdan int leven wesen zal/ daer inne al-toos procederende de behoorlijcke dispen-satien/in tghene noodich zal zijn: Ende oft sy alsdan den wille oft tvermoghen niet en haddẽ tvoorsz houwelijc te doen voor hen-lieden / en zal in zulcken ghevalle de voorsz Vrouwe geenen Man mogen nemen/ noch haer eygenẽ in eenige gifte in eenigen deele der voorsz Landen/ten zij by onsen advijse ende consente/ ende van onse Erfgenamen eñ Successeuren inde voorsz Coninckrijcken van Spangien/ de welcke van ons zullen voortghekomen zijn : Ende by ghevalle van contraventie/al tghene daer ghegeven gheweest zal hebben ende gheoctroyeert/ zal wederom tot henlieden keeren/als oft dese Donatie/Concessie ende Transport noyt ghedaen en ware gheweest.

VI.

By dit zeste Artikel vvort den Koninc van Spangien ende den Spaenschen Raet vol-komen macht gegevẽ, om zo wanneer de Nederlanden op een Dochter zouden ko-men te versterven, d'selve aen Spangien te doen vervallen, of door houvvelijc van de zelve Dochter , aenden Koninc oft Prince van Spangien, oft by belet van thouwelijc, willende alzo de Spangiaerts het blat om-keeren , ende in plaetse dat nu Spangien aen de Princen van de Nederlanden by houwelijc is gekomẽ, vvillen sy de Neder-landen altijt aende Koninghen van Span-gien doen vervallen, omme alzo by beter titule eñ apparẽtie, meerder heerschappije over de Nederlanden te ghebruycken.

VII.

Item/op conditie ende niet anders/

VII.

De conditie gestelt in dit VII. Artikel, brengt

Dat

Dat alle ende elcken Prince oft Heere der voorsz Nederlanden / zullen gehouden wesen te houwelijcken hunne Sone ende Dochteren op onsen advijse ende consente / ende des genes van onsen erfghenamen ende nakomers / Coningen van Spangien.

tzelve deesem vande Spangiaerdts noch veel klaerder mede, vvillende dat de Princē vande Nederlanden noch Dochteren noch Sonen zullen moghen houwelijcken, zonder advijs ende consent des Konincx vā Spangien, inder tijt, hoe mochtmen klaerder de Princen ende de Nederlanders in Tutele vande Spangiaerts ende nun eeuvvighe Wetten (teghens aller Volckeren Rechten) stellen.

VIII.

Item op Conditie ende niet anders / dat onse voorsz Dochter de Infante ende haren manne / noch eenighe van hunne Successeuren / aen de welcke de voorsz Landē zullē ghedevolueert zijn / en zullen in geenderley maniere houdē handelinge / trafficque / oft contracte inde Orientaelsche eñ Occidentaelsche Indien: noch en zullē derwaert zenden eenigerhande soorte van schepē / onder wat titel / verhael oft pretext / het ten voorsz deele zoude moghen wesen: Op pene / dat de voorsz Landen zullen ghedevolueert zijn / in dien ghevalle van de voorsz contraventie. Eñ indien eenige der voorsz Nederlanden Ondersaten / hun beghaven na de voorsz Indien / teghens tvoorsz verbodt / datse de Heeren der voorsz Landē alsdan zullen hebbē te castijen met peynen / confiscatien der goederen / ende met andere noch swaerdere / ja zelve metter doot.

VIII.

In dit achtste Artikel hebbe ic gheconsidereert de arrogantie der Spanjaerts, vvillende de inghesetenen vande Nederlanden verbiedē de handelinge, traffique, eñ navigatie inde Oost eñ West-Indien, een zake onghehoort eñ jegens aller Volcken Rechten; hoe veel verscheelt dit vander Nederlandē welvaren, prosperiteyt, eñ oude fleur te vorderē: het meestendeel vande Oost eñ West Indien en kennen de Koningen van Spangien niet, wat recht konnen de Spanjaerts doch hebbē omme den Nederlanders aldaer hare handelinge, traffique ende navigatie te verbieden, vvat apparentie heeft doch, dat een Prince der Nederlanden (die schuldich is syn Ondersaten na syn vermogen in neeringe ende vvelvaren te vorderen) zulcke indigne ende inique conditie, jegens hem eñ syne Ondersaten streckende, zoude aengaen, ende hem ondervverpen peinen van dat de Nederlanden in zulcken cas aende Spanjaerts souden devolueren; by vvat titule, fundament, oft couleur, hebben de Spanjaerts zulcken Recht tegens het Nederlant gekregen? voorvvaer ic achte, dat veel duysenden, zo Prelaten, Heeren, Edelen, als vrome Burghers, in Brabant, Vlaenderen, ende ander Landen, onder de Spanjaerts alsnu zuchtende, liever voor de Vrijheden der Nederlanden sterven, als voor de nakomelingen zo oneerlijcke ende onbehoorlijcke conditien aengaen zouden, eñ en is gheen apparentie, dat een van de andere Provincien zouden vvillen eens dencken op zulcke ondrachlijcke ende oneerlijcke voorstellen.

IX.

Item op conditie / ende niet anders / Dat zo dē voorsz Ertz-hartoch Albert onsen goeden Rechtsweer / overleefde onse voorsz Dochter de Infante / nalatende Sone of Dochter / zal hy hebben tGouvernement van zulcken Sone oft Dochter / erfghenaem oft erfghename /

IX.

Men zal zeggen, dat by dit negenste Artikel vvort gheimputeert het recht vande Staten der Landen, de vvelcke geduerende de minderjaricheyt van haren Prince oft Princesse het gouvernement vande zelve eñ der Landen (volghende hare Rechten) competeert, welc Recht ten appetijt vanden Spaenschen Raedt, niet en mach ghequiteert vvorden.

ende de handelinghe van alle de goederen/ alst wesen zoude/ oft de voorsz Dochter de Infante noch int leven ware. Ende zal boven desen onsen Rechtsweer dẽ Ertz-Hartoghe in desen ghevalle ghebruycker zijn (syn leven lang gheduerende) van alle de voorsz Nederlanden/ende usufructien der zelver: Overmits hy eerlijcken onderhoudende alle de voorsz kinderen/na eñ volgens hunne qualiteyt. Eñ aen d'Outste zijn Sone oft Dochter/zal hy geven het Lant eñ Hartochdom van Luxemburch/ ende t'Graefschap Chimei datter toe behoort/ om dat te hebben eñ te ghebruycken gheduerende t'leven des Vaders/na welckers doot zulc kint het al hebben zal/als universale Erfghenaem/wesende alhier expresselijcken verklaert/ dat dese oorsake van usufructie alleenlijc verstaẽ zij tot faveur van onsen voorsz goedẽ Rechtsweer/ den Ertz-Hartoghe Albert / ende datse niet en zal moghen ghetrocken worden tot andere consequentie: op dat gheene van syne Successeurs een exempel daer van en allegieren/noch eenigherhande Recht te hebben in ander diergelijcke zaken.

X.

Item op Conditie / ende niet anders / om dese te wesen de principale ende meeste verbintenisse bovẽ alle andere/ dat alle de kinderen ende Descendenten van den voorsz houwelijcke/volghende de Heylicheyt ende Religie die nu inde zelve lichtet zullẽ moeten leven ende sterven in onse heylighe Catholijcke Wet / ghelijck alsse de heylighe Roomsche Kercke leert ende onderhoudet/ Ende al eermen possessie zal nemen vander voorsz Nederlanden / zullen den Eedt doen in dier formen/ als hier naest desen Artikel wort bevonden ghecoucheert/ ende in dien (dwelck God niet en wille) dat eenighe der voorsz Descendentẽ afwekẽ van onsen H. Geloove/ende vervielen in eenige Heresye/ nadiense onse H. Vader den Paus voor zulcke verklaert zal hebben/ zal gepriveert worden van d'administratie possessie ende eyghendom der voorsz Provincien / ende dat de ondersaten ende Vassalen der zelve hem niet meer en zullen obedieren : maer datse toelaten ende onfanghen zullen den aldernaest volghenden Catholijcken van dier afkomst/den welcken in cas van zulcken gefourvoyeerden vanden Gheloove/ hem behoorende te succederen : Ende zal een alzulcken Hereticque ghereputeert wesen/ als oft hy reelijcken ware overleden door den doot.

X.

Op dit tiende Artikel en staet my niet te zeggen, als wesende van het Catholique Geloof, maer ic beduchte, dat de precise conditie van zulcken Eedt te doen, als den text mede-brengt, eñ de penen van te vervallen vañ possessie eñ proprieteyt der Landẽ, weynich zal verstaen worden te strecken tot vrede eñ gherustheyt der Nederlandẽ, want die van Hollant, Zeelant eñ andere vereenichde Landẽ, zullẽ apparentelijck d'selve conditie houden voor sulcx datmẽ hunlieden tot geenige tijden en vvil sien vereenicht met de andere Nederlanden, twelck nochtans (na myn oordeel) den eenighen vvegh is, omme de Nederlanden te samen uyten oorloghe, tyrannije der Spanjaerts, ende in hare oude fleur te brenghen.

EGO juro ad sancta Dei Euangelia, quòd semper ad extremum vitæ meæ spiritum, Sacrosanctam Fidem Catholicam, quam tenet, docet, & prædicat sancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia (omniũ Ecclesiarũ Mater & Magistra) constanter profitebor, & fideliter firmiterq; credam, & veraciter tenebo: Atq; eam à meis subditis teneri, doceri & prædicari (quantum in me erit) curabo. Sic me Deus adjuvet & hæc Dei Euangelia.

Opt formulier van desen Eedt en staet my ooc niet te zegghen, dan ick vreese, dat de Hollanders den zelven zullen duyden, dat niet alleen den Prince totte Roomsche Religie daer by hem ende syne nakomelinghen verbindt, zonder te letten dat het gheloof een gave Gods is, maer oock dat hy syne Ondersaten daer inne moet houden, daer toe sy de Spaensche Inquisitie zullen voortbrenghen.

Translatie

Tranſlatie oft overſettinghe des voorgaenden Eedts.

IEk ſweere bu het heylige Euangelie Gods/dat ic altijt tot den uterſten adem mijns levens/het H. Catholijcke Gheloove / twelck houdet/ leeret ende predicket de H. Catholijcke ende Apoſtolijcke Roomſche Kercke (aller Kercken Moeder ende Meeſterſſe) ſtantvaſtelijc belijden/trouwelijc ende vaſt gheloven/ ende warachtelijc onderhoudẽ zal: Ende dat ic zal bezorgen (zo veel my mogelijc zal zijn) dat het zelve van mijne Onderdanen onderhouden/gheleert eñ ghepredict worde. Zo helpe my God eñ ſyn H. Euangelie.

X I.

Item op Conditie ende niet anders / Dat om de meeſte verzekeringhe ende vaſticheyt vande Vrede / de liefde ende correſpondentie dier behoort te weſen tuſſchen de Coninghen ende ſyne Conincrijcken/ onſe Deſcendenten ende Succeſſeuren ende de Princen ende Heeren van derwaerts over / oock onſe Deſcendenten en Succeſſeuren/eenen yegelijcken vande gene/die welcke metter tijt inde Poſſeſſie ende Heerſchappye der voorſz Nederlandẽ zullen komen/ ende van Bourgoignen/zal hebben te advoueren / t'approberen / ende te ratificeren de ſuperabundantie / t'ghene in dit Artikel begrepen ſtaet.

X I I.

Eñ om dies wille dat onſe intentie ende wille is/ Dat de Conditien zouden hebben ende geraken tot een geheel ende volkomen effect / onder ende door middele der zelver. Geven, Cederen, Verlaten, Transformeren, Renunceren, ende Accorderen Wy, in gifte in Leene/achter ofte Naleene/ende door eenighen beteren wege/ maniere ende forme/ als men met rechte zoude moghen doen/ ende van weerden behoort te weſen / Zonder dat de onnutte forme zoude moghen toebrengen eenich achterdeel/de gene die nut oft noodich is/eñ vorderlijc der voorſz Infante/Iſabella Clara Eugenia/onſe zeer lieve eñ welbeminde goede outſte dochter/ Alle onſe Nederlanden, eñ elcke Provincie der zelver, met eenen het Landt ende Graefſchap van Bourgoignen, Daer mede begrepen dat van Charolloys, eñ de Hartochdommen, Princelicheden, Marcquiſaten, eñ Stercten, de welcke daer zijn in onſe Nederlanden eñ Bourgoignen/met oock alle de Regale Leenen/Homagien/Rechten van Patronagie/Renten eñ inkomẽ/Domainen/Aiden/Confiſcatien eñ breucken/ met alle eñ eenigerley gerechticheden eñ Actiẽ/die wy mogẽ pretenderẽ ter oorſakẽ der zelver Nederlanden eñ Bourgoignen/ met ooc alle Preminentiẽ/Prerogativẽ/ Privilegien/Exemptien/Garden/Advoverhen/Iuriſdictien/Hoocheden/Reſorten/ eñ eenigerhande andere Superioriteytẽ : gelijc/eñ inder zelver maniere als de zelve zijn/eñ wt wat oorſake oft waer door ſy onſe mogen weſen oft toebehoorẽ/tzij van Patrimonie oft anderſins/tot wat titel/hoe het zij/oft zoude moghen weſen/ Om geheelijc tghebruyc oft bezittinge daer van te hebbẽ/ even gelijc wy de zelve gehadt eñ bezeten hebbẽ/zonder eenige exceptie: Tot laſte nochtans/datmẽ onghevioleert zal houden eñ obſerverẽ/alle eñ een yegelijcke boven-geſpecificeerde conditien ende Pragmatique ghemaect/door d'onſterffelijcke memorie/ den Keyſer mynen Heere ende Vader / die in de glorie is in de Maent van Novem. in den Iare duyſent vijfhondert neghenen-veertich/daer inne de Eenicheyt der voorſz Nederlanden zonder te conſenteren nochte accorderen eenighe diviſie ſeparatie inde zelfde/om wat oorzaken noch in eenigherley manieren dat het zij.

XII.

Op dit XII Artikel, zegge ic, dat (myns oordeels) gheen vaſte vrede, liefde, noch corrſpondentie tuſſchen den Coningen van Spangien eñ den Princen vã de Nederlanden en zal kunnen weſen, ofte te verhopen ſtaen, zo lange de Spanjaerts over de Nederlanders int minſte yet willen uſurperẽ, twelc nochtans in alles by deſe Gifte de meyninge ſchijnt te weſen.

XIII.

Ende is onſe intentie gelijc als wy verklaren ẽn expreſſelijcken Ordonneren/ door deſe teghenwoordighe / dat door middel deſe onſe Donatie/conceſſie/ ẽn Tranſpoort dat onſe voorſz Dochter/ de Infante ende haren gheſeyden toekomenden Manne den Ertſ-hartoghe Albert/ zullen gehouwen/ verobligeert ende belaſt zijn / te betalen ende te vol doen alle ende eenigerhande ſchulden ende Obligatien Contracten / by ons/ oft in onſen name oft van wijlen zijne Keyſerlijcke Majeſteyt / op onſe Patrimonie ende Domayne de voorſz Nederlandẽ ende Graefſchap van Bourgoignen: Ende dat zij insghelijcx zullen gehoudẽ zijn ende verobligeert te lijden/ dragen ende onderhouden alle ende eenigerley Renten / Penſioenen tot Lijftocht ende alle andere wat giften ende Recompenſen ende belooningẽ/ welcke de zelve zijne Keyſerlijcke Majeſteyt/ ende wy ofte onſe Predeceſſeurs hebbẽ ghegheven/geaſſigneert/gheaccordeert ende gedaen aen welckerhande perſoonen dat het zij. Ende alſoo doen Scheppen ende Denomineren Wy, door deſe teghenwoordige onſe voorſz Dochter de Infante / voor Princeſſe/ Ende Vrouwe der voorſz Nederlanden, ende vanden Graefſchappe van Bourgoignen met eenen van Charollois.

XIII.

Ic ben ten hoochſten gheergert ghevveeſt, verſtaende uyt dit XIII Artikel datmen de Nederlandẽ zoude houdẽ als een Leen, oft Achter-leen van Spangien, ẽn beducht, dat niet een Nederlander (niet geheel geſpanjoliſeert vveſende) tſelve zal kunnen goet vinden: want dat de Princen vande Nederlandẽ die ſouveraine ende abſolute Princen, over etlijcke hondert jaren gheweeſt zijn, voortaen zouden vveſen Vaſſalen, ende de Nederlanden vande Vaſſalagien des Conincx van Spangiẽ, en zal over het herte van geen oprecht vroom Nederlander mogen paſſeren, maer zullen de Hollanders ẽn hunne gheaſſocieerde, met deſe ẽn dierghelijcke onvveerdighe, inique, ẽn onbehoorlijcke conditien, in deſen g. ſtelt, haer zake ontwijfelijc by alle de Werelt meer juſtificeren, als oyt te voren, byſonder in deſe ghelegentheyt door des Conincx overlijden, welc overlijden een yeghelijc van alle verbinteniſſe ontſlaghen heeft, en en moghen van nieus niet verbonden vvorden, volghende der Landen Rechten, Privilegen, ende ghebruycken, zonder haer vvillen, die ſy tot gheenen tijden en zullen ghebruycken tot zulcke conditien.

Octroyerende insgelijcx onſe voorſz Dochter/ dat boven de particuliere Tijtelen van elcke der voorſz Provincien der Nederlanden / ende voorſz Graefſchappe van Bourgoignen / ſy haer mach ſchrijven ofte intituleren ende denomineren / Hertoginne van Bourgoignen. Niet tegenſtaende dat wy ooc voor ons hebben behouden/ ende voor onſen Sone den voorſeyden Prince / (zo vele ons zal ghelieven) den zelven Tijtel van Hertoghe van Bourgoignen/ met alle de gerechticheden ons des halven competerende. Daer by gevoeght de qualiteyt der Hoocheyt ende Souvereyniteyt onſer Ordenen van den Gulden Vlieſe/ te hebben macht ende faculteyt daer van te moghen diſpoſeren in toekomenden tijden / als wy ten beſten zullen behoorlijc vinden. Zo conſenteren/ accordeerẽ wy/ ende laten toe onſe voorſz Dochter de Infante/ ende gheven haer abſolute ende onwederroepelijcke macht / om door hare privee Authoriteyt/ zonder andere verzoeckingen om conſent/ door haer ofte hare gheſondene aen haren geſeydẽ toekomenden Man / te nemen ende te aenveerden de geheele ende volkomen Poſſeſſie van alle de voorſz Nederlanden / Graefſchappen van Bourgoignen ende van Charollois / ende ten effecte van dien te doen vergaderen

by

de Generale Staten der zelver Landen/oft de particuliere Staten van elcke Provincie/ofte een ander maniere ghebruycken / de welcke sy zal bevinden redelijc ende best dienstich/tot dese onse Donnatie/Concessie eñ Transpoort. Eñ te doẽ notifierẽ/ als ooc te doen den nootwendigen Eedt aen de Ondersaten ende Staten der voorsz Landen / eñ vereysschen Investiture vande stuckẽ eñ Seigneurien daert van doen zal wesen. Eñ ooc van henlieden ontfangen den schuldigen ende behoorlijckẽ Eedt/ haerlieden verbinden in alles/waer inne sy volghens de voorgaende Eeden zijn oft zullen reciproquelijc gehouden oft verbonden wesen. Eñ ter tijt toe/dat onse voorsz Dochter zal genomen oft doen nemen hebben in haren Name/ de reele Possessie der voorsz Nederlanden eñ Graefschap vã Bourgoignen eñ Charollois/ in de forme eñ maniere gerefereert door dese geseyde patenten/ stellen ende constitueren ons voor Possesseur der zelver/in den name ende van weghen onse voorsz Dochter.

Tot ghetuyghenis daer van Ordonneren ende Willen/ dat haer overghelevert zullen wordẽ de zelve onse Patent-brieven: Consenterende eñ accorderende aen onse dochter de Infante / te weerhouden / toelaten ende instituerén inde voorsz Nederlanden eñ Bourgoignen/ Gouverneurs/ Rechters/ Justicieren ende Officierẽ/ t'sy tot bewaernisse ende bescherminge der zelver/ als tot administratie der Justitien/ Politien/ontfanginge van Domainen eñ andersins: Eñ daerenbovẽ doen al t'gene een rechte Princesse eñ natuerlijcke Vrouwe vande eygendommen der zelver Landen/na gewoonlijc Recht eñ andersins mach eñ behoort te doen/ eñ gelijc als wy't gedaen hebben/eñ zouden hebben konnen doen. Observerende niettemin altoos de voorsz Conditien hier boven gheinsereert: Ende ten desen effecten hebben ghequitteert/gheabsolveert eñ ontlast/ quitteren/ absolveren eñ ontlasten door dese voorsz alle Bisschoppen/ Abten/ Prelaten / ende ander Lieden der Kercken/ Hertoghen/ Princen/ Marcquisen/ Graven/ Baroenen/ Gouverneurs / Hoofden ende Capiteynen der Landen oft Stedẽ/ Hoofden/ Presidenten eñ Lieden van onsen Raden/ Canceliers eñ de ghene van onse Finantien eñ der Rekeningen/ ende andere Justicieren eñ Officieren/ Capiteynen/ Lieden van Oorloge/ eñ Soldaten der Stercten eñ Casteelen/ eñ hunne Stedehouderen/ Ridders/ Escuiren ende Vassalen/ met de Wet-houderen/ Borgheren/ Woonders/ ende In-woonders der goeder Steden/ Bourghen / Vrijheden ende Dorpen / ende alle ende yeghelijcke Ondersaten van onsen voorschreven Nederlanden ende Graefschappe van Bourgoignen ende van Charollois/ende een yeghelijck van henlieden respectivelijcken/ vande Eeden ende ghetrouwicheden/ Gheloove ende Homagie/ belofte ende verbintenisse/ die sy ons ghedaen en bewesen hebben / als hunnen wettelijcken souvereynen Prince: willende/ ordonnerende/ ende bevelende wel expresselijck aen de zelvighe / datse zullen hebben te sweeren ende te ontfangen de voorschreven Infante onse Dochter/ voor hunne rechte Princesse ende Vrouwe/ Ende haer te doen ende te gheven de behoorlijcke Eeden der ghetrouwicheydt / gheloove ende Homagie / belofte ende verbintenisse/ in der ghewoonlijcker manieren/ naer der natueren der Landen/ plaetsen/ Leenen ende Seigneurien: ende voorder/ datse haer ende haren voorschreven toekomenden Manne / bewijsen alle eere/ reverentie/ affectien/ ghehoorsaemheyt ghetrouwicheydt ende dienst / als goede ende trouwe Ondersaten behooren ende ghehouden zijn te doene hunne rechte Princen ende natuerlijcke Heeren ; alzoo sy tot den dach van heden aen ons ghedaen hebben. Ende met voldoeninghe van

alle

alle eñ yegelijcke deffauten eñ nalatingẽ/zo wel gherechtelijc als daedlijc de welcke tusschen deze onse Donatie / Concessie ende Transport zouden moghen komen. Ende door onse eyghene bewoghinge/zekere wetenschap/ende volkomen absolute Coninclijcke macht/ welcke wy in desen willen gebruycken ende oock gebruycken: hebben gederogeert ende derogueren aen alle ende eenigerley Wettẽ/Constitutien/ ende Coustuymen/ die hier teghens zouden moghen zijn ende contrarieren / want zulcx is ons eygen wille eñ begeeren. Ende op dat van alles/wat boven ghezeyt is/ openbaerlijc worde een zake die vast/altoos eñ eeuwelijck blijve: hebben wy dese onse tegenwoordige gheteeckent met onsen Name/ende onsen grooten Zeghel daer aen doen hangen, willende ende ordonnerende, dat het zal wordẽ gheenregistreert/ om van weerden ghehouden te worden/ in alle ende peghelijcke secrete Raden ende Kameren van Rekeninghe daer het behooren zal.

Gegeven in onse stadt van Madril, Coninckrijc van Castilien den sesten dach der Maent van Meye int Jaer der gratien 1 5 9 8. ende van onse Regeringhe van Napels ende van Jerusalem den vyf ende veertichsten/van Castilien/Arragon/ Cecilien en vande andere / den vier ende veertichsten / Ende van Portugal den neghenthienden. Alzo gheparapheert.

N. D. V.

Onderschreven,

Philippus.

Ende meer onder,

By den Coninck.

Ende onderteeckent,

A de la Loo.

WT dese myne korte eñ sommaire annotatien zal V. E. verstaen, vvat (myns oordeels) op elc punct apparentelijc zal mogen geseyt vvorden by den Catholiquen selfs, ic hebbe daer inne rondelijc eñ ter goeder meyninghe V. E. bevel vvillen naerkomen, op hope dat myn schrijven nyemant zal vvorden gheopenbaert, eñ op tselve vertrouwẽ en kan ic V. E. niet onthoudẽ, dat (myns oordeels) dese gheconditioneerde eñ gherestringueerde gifte niet en zal het rechte middel vvesen, om de Nederlanden in vrede, ruste eñ prosperiteyt te brengẽ: maer zoude veel bequamer achtẽ, dat in dese ghelegentheyt eñ mits des Konincx overlijdẽ, de Statẽ van alle de Nederlandẽ jegens de Spangiaerts eñ hare Adherenten de vvapenen zoude gebruycken, omme de zelve Spanjaerts eñ ander vremdelingen wt de Nederlanden eñ ooc de nagebuere Landen te doen vertreckẽ, latende by provisie elc indẽ synẽ in zulcke ordre int stuc vande Religie als andersins, zulcx als sy zijn: op dat de Spanjaerts eñ vremdelingen uyte voorsz Landen verdreven, eñ de zelve Landen in hare Rechten, vrijheden eñ versekeringhe ghestelt zijnde, alsdan de Staten Generael van alle de Nederlanden mogẽ vergaderen, eñ met alle goede middelen adviseren eñ resolverẽ opde puncten die tot een oprechte welstant, geduerige eñ versekerde vrede, ruste, eñ eenicheyt der Nederlanden zoude mogen strecken: tvvelc niet alleen een bequaem eñ behoorlijc middel zoude vvesen tot dienste der Nederlanden, maer ooc voor de hoochst gemelte doorluchtichste Infante, eñ syne Doorluchticheyt zelfs, die andersins door dese gheconditioneerde eñ gherestringeerde donatie haer zoude stellen eñ houden in een perpetuelle slavernije der Spanjaerden. Ic vveet dat zeer veel eerlijcke lieden van alle Qualiteyten onder u lieden eñ ooc onder de vvederpartije der Spanjaerdẽ dit middel van hertẽ aengenaem zal vvesen, eñ vertrouwe, dat tselve dadelijc eñ met ernst by V. E. ende anderen by der hant ghenomen zijnde, God de Heer almachtich daer toe synen zegen zal verleenen.